MODEL KOMPETENCYJNY
WIEDZA UMIEJĘTNOŚCI POSTAWY

PROGR@M
WIEDZA I UMIEJĘTNOŚCI
= KOMPETENCJE

AUDYT WEWNĘTRZNY

Ministerstwo
Finansów

Ryzyko prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu w pracy audytora wewnętrznego

Warszawa, 15 października 2026 r.

WALUTA WIEDZY

Kopiowanie i powielanie w jakiejkolwiek formie wymaga pisemnej zgody Autora.
© Copyright by „Waluta Wiedzy” Sp. z o.o. , 2026.

Autor:
„Waluta Wiedzy” Sp. z o.o. ul. Sowice 2/1, 61-306 Poznań

Nota prawna:
Zawartość niniejszego dokumentu jest własnością intelektualną „Waluta Wiedzy” Sp. z o.o. i podlega ochronie prawnej, w szczególności zgodnie z ustawą z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (tekst jedn. Dz.U.2006.90.631 ze zm.).

W związku z powyższym niniejszy dokument nie może być w żaden sposób wykorzystywany, rozpowszechniany ani opracowywany w całości jak i w części bez uprzedniej zgody „Waluta Wiedzy” Sp. z o.o. Wszelkie znaki towarowe, nazwy, logotypy, grafiki oraz fotografie należące do podmiotów trzecich pozostają własnością ich prawnych właścicieli i zostały wykorzystane wyłącznie w celach informacyjnych, identyfikacyjnych lub szkoleniowych.
Wybrane elementy graficzne oraz treści pomocnicze wykorzystane w prezentacji mogły zostać przygotowane z wykorzystaniem narzędzi opartych na sztucznej inteligencji (AI). Materiały te zostały następnie poddane weryfikacji i redakcji na potrzeby niniejszej prezentacji.

Informacje prezentowane w niniejszych materiałach mają charakter jedynie edukacyjny i nie stanowią oceny prawnej ani oceny działalności wskazanych podmiotów oraz nie stanowią porady prawnej bądź finansowej ani oferta kupna lub sprzedaży żadnych instrumentów finansowych albo usług inwestycyjnych. Dołożono wszelkich starań, aby informacje zawarte w dokumencie były kompletne i prawidłowe. Firma „Waluta Wiedzy” Sp. z o.o. nie ponosi żadnej odpowiedzialności za jakiekolwiek szkody powstałe w wyniku wykorzystania informacji zawartych w niniejszej prezentacji.

Dane, nazwy podmiotów, struktury właścicielskie oraz opisy zdarzeń przedstawione w niniejszej prezentacji mają charakter fikcyjny lub zostały odpowiednio zanonimizowane i służą wyłącznie celom szkoleniowym, chyba że wyraźnie wskazano inaczej.
Prezentacja zawiera także przykłady rzeczywistych podmiotów, transakcji i zdarzeń, opracowane na podstawie informacji pochodzących z publicznie dostępnych źródeł. W takich przypadkach źródło informacji zostało wskazane bezpośrednio na odpowiednim slajdzie, w szczególności poprzez zamieszczenie odnośnika do materiału źródłowego.
W odniesieniu do przykładów fikcyjnych lub zanonimizowanych wszelkie podobieństwo do rzeczywistych osób, organizacji, transakcji lub zdarzeń jest przypadkowe.

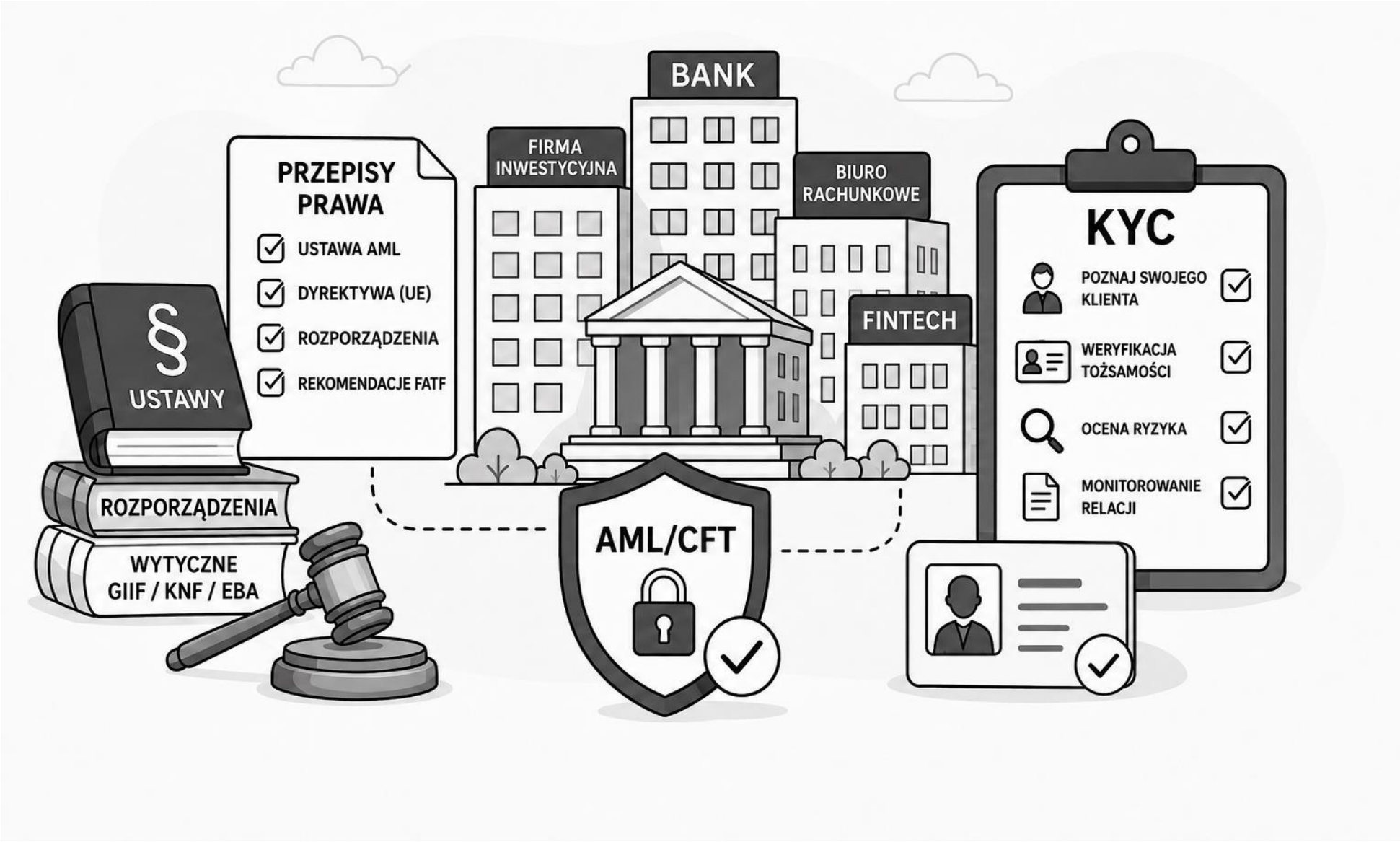
Podstawy prawne i regulacyjne AML/CFT

Ustawa z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz. U. z 2025 r. poz. 664); dalej: ustawa AML (ang. Anti Money Laundering – przeciwdziałanie praniu pieniędzy) wprowadziła szereg zmian, m.in. rozszerzyła znacznie katalog instytucji obowiązanych.

Ustawa z dnia 16 października 2019 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz. U. z 2019 r. poz. 2008); wprowadziła kolejne zmiany, m.in. rozszerzyła katalog osób odpowiedzialnych, na które można nałożyć karę pieniężną.

Ustawa z dnia 30 marca 2021 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r. poz. 815); dalej: nowelizacja ustawy o AML wprowadziła szereg kolejnych zmian.

Podstawy prawne i regulacyjne AML/CFT

WALUTA WIEDZY

Ryzyko prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu w pracy audytora wewnętrznego

Przeciwdziałanie praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu:

- Pranie pieniędzy: zgodnie z art. 299. Kodeksu karnego - podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

- Finansowanie terroryzmu: zgodnie z art. 165a Kodeksu karnego - podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 15.

WALUTA WIEDZY

Ryzyka, które powinien uwzględniać każdy audytor wewnętrzny realizując swoje zadania:

- finansowe,
- podatkowe,
- reputacyjne,
- korupcyjne,
- prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu,
- sankcyjne.

Ryzyko prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu w pracy audytora wewnętrznego

Ustawa AML nakłada pełne obowiązki AML/CFT na **instytucje obowiązane,** np. banki, instytucje finansowe, biura rachunkowe, pośredników w obrocie nieruchomościami, notariuszy.

W Jednostkach Sektora Finansów Publicznych (dalej: JSFP) ryzyko prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu (dalej: ML/FT) pojawia się **pośrednio,** tj. jako część **ryzyka:**

- **nadużyć,**
- **korupcji,**
- **niegospodarności,**
- **niezgodnych z prawem przepływów finansowych**.

Właśnie dlatego audytor wewnętrzny w JSFP, w ramach **oceny kontroli zarządczej i zarządzania ryzykiem powinien:**

- identyfikować obszary, w których przepływy środków publicznych mogą być wykorzystane **w schematach prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu**,
- sprawdzać, czy **procedury oraz procesy w danej Jednostce Sektora Finansów Publicznych** ograniczają te ryzyka.

Ryzyko prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu w pracy audytora wewnętrznego

W JSFP pranie pieniędzy oraz finansowanie terroryzmu pojawiają się jako **skutek:**

- fikcyjnych lub zawyżonych zamówień,
- nieprzejrzystych dotacji i poręczeń,
- niekontrolowanych przepływów w spółkach komunalnych lub jednostkach organizacyjnych,
- transgranicznych płatności w ramach projektów (np. unijnych, partnerskich).

Audytor wewnętrzny realizując swoje zadania powinien pytać:

Czy te mechanizmy nie tworzą warunków do nieuprawnionego wykorzystania środków publicznych?

Zamówienia publiczne i inwestycje:

Typowe ryzyka:

- wybór wykonawców powiązanych kapitałowo lub osobowo,
- łańcuchy podwykonawców - „puste” podmioty pośredniczące,
- rozliczenia nieadekwatne do postępu prac.

Z punktu widzenia AML/CFT takie mechanizmy ułatwiają **„wypranie” środków publicznych** - faktury i przelewy maskują pozorność świadczeń.

Pytania, które może w takim przypadku zadać audytor:

- Czy istnieją procedury weryfikacji kontrahentów (w tym powiązań)?
- Czy jednostka identyfikuje sytuacje „wysokiego ryzyka” (np. łańcuch wielu podwykonawców, podmioty rejestrowane krótko przed przetargiem)?

Dotacje, subwencje, programy wsparcia:

Typowe ryzyka:

- dotacje mogą być użyte jako **kanał legalizacji środków** (np. fikcyjne projekty, zawyżone wydatki, brak monitoringu),

Audyt powinien badać:

- kryteria wyboru beneficjentów,
- mechanizmy rozliczania i kontroli wydatków,
- reakcję na nieprawidłowości (zwroty, korekty, zawiadomienia).

Poręczenia, gwarancje, pożyczki (szczególnie JST)

Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (dalej: u.f.p.) dopuszcza udzielanie przez JST poręczeń i gwarancji.

Typowe ryzyko:

- wsparcie JST lub innej JSFP może „usankcjonować" wiarygodność podmiotu, który następnie pozyskuje finansowanie i transferuje środki dalej.

Pytania, które może w takim przypadku zadać audytor:

- Czy w ocenie wniosku bada się rzeczywiste ryzyka beneficjenta?
- Czy analizuje się strukturę właścicielską, powiązania, historię działalności?

Projekty unijne i współpraca międzynarodowa

Dotyczy bardzo wielu JSFP (JST, uczelnie, jednostki administracji rządowej).

Typowe ryzyko:

- płatności za granicę, zwłaszcza do jurysdykcji o niskiej przejrzystości, mogą maskować transfery środków.

Audyt powinien badać:

- ocenę procedur wyboru partnerów,
- kontrolę wydatków,
- weryfikację dokumentów i kontrahentów zagranicznych.

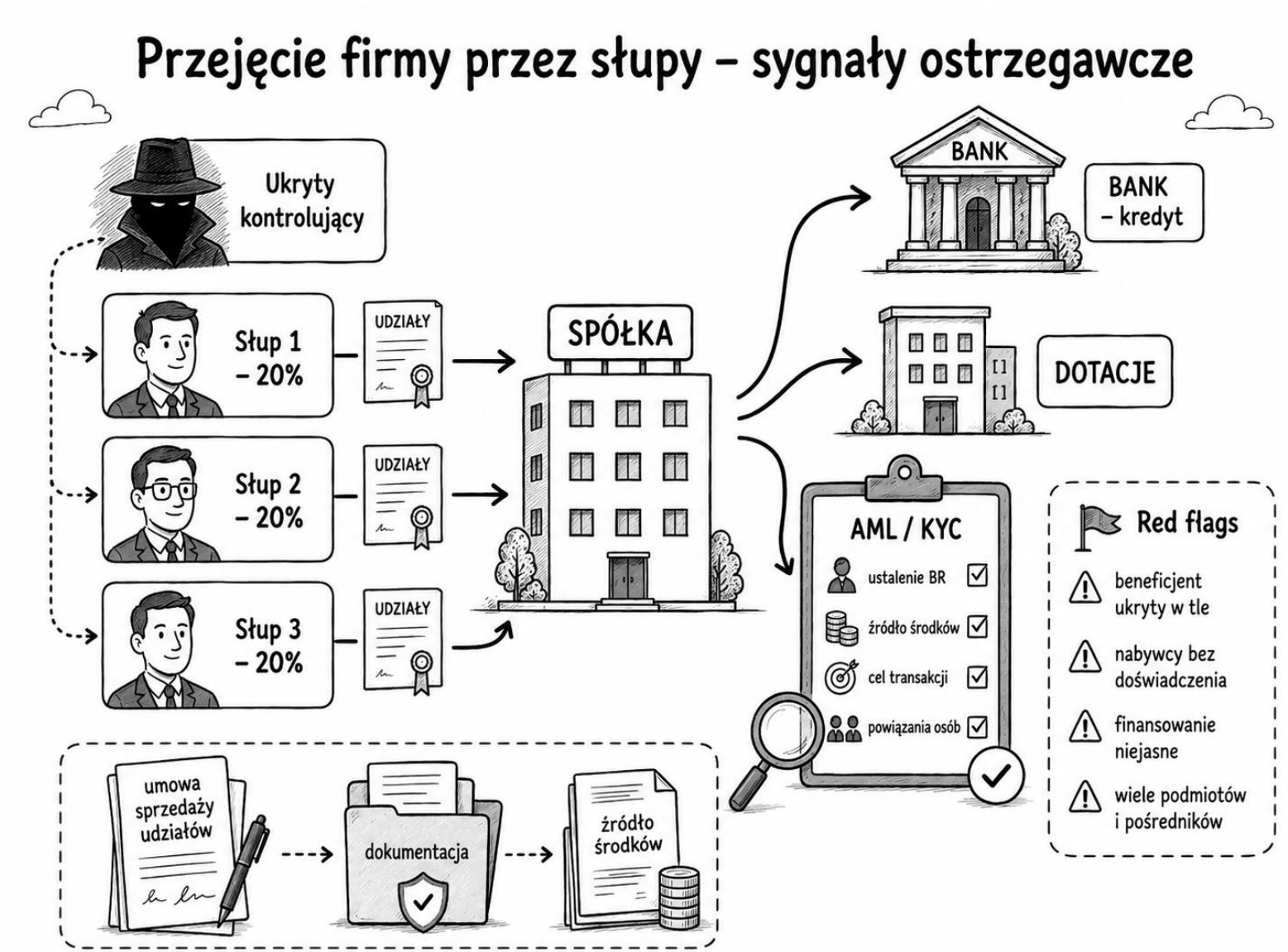
Spółki i jednostki organizacyjne powiązane z JSFP

Typowe ryzyka:

- spółki mogą prowadzić **bardziej komercyjną działalność** niż „macierzysta” JSFP, co zwiększa narażenie na schematy ML/FT

Audyt powinien:

- badać zasady nadzoru właścicielskiego,
- analizować przepływy między JSFP a spółkami,
- oceniać, czy spółki mają własne mechanizmy przeciwdziałania nadużyciom.

Przejęcie firmy przez słupy – sygnały ostrzegawcze
Ukryty kontrolujący
Słup 1 – 20%
Słup 2 – 20%
Słup 3 – 20%
UDZIAŁY
UDZIAŁY
UDZIAŁY
SPÓŁKA
BANK
BANK – kredyt
DOTACJE
AML / KYC
ustalenie BR
źródło środków
cel transakcji
powiązania osób
Red flags
beneficjent ukryty w tle
nabywcy bez doświadczenia
finansowanie niejasne
wiele podmiotów i pośredników
umowa sprzedaży udziałów
dokumentacja
źródło środków

Prokuratura Regionalna w Łodzi

O prokuraturze | Co robimy | Załatw sprawę | Kontakt | **Aktualności**

Prokuratura Regionalna w Łodzi > Aktualności > Aktualności > Prezes jednej ze spółek oskarżony o pranie ponad 12 mln zł

Powrót

Prezes jednej ze spółek oskarżony o pranie ponad 12 mln zł

03.07.2026

https://www.gov.pl/web/pr-lodz/prezes-jednej-ze-spolek-oskarzony-o-pranie-ponad-12-mln-zl

Ryzyko prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu w pracy audytora wewnętrznego

Prokuratura Regionalna w Łodzi skierowała do miejscowego Sądu Okręgowego akt oskarżenia przeciwko 51 – letniemu mieszkańcowi województwa dolnośląskiego, który jako podstawiony udziałowiec i prezes jednej z łódzkich spółek odpowiadał będzie za pranie brudnych pieniędzy w kwocie ponad 12,3 mln zł, zbrodnię fakturową i oszustwa podatkowe. Grozi mu kara pozbawienia wolności w wymiarze do lat 25.

Akt oskarżenia to efekt ustaleń poczynionych w śledztwie wszczętym po zawiadomieniu Generalnego Inspektora Informacji Finansowej, który zakwestionował legalność transferów realizowanych na kontach spółki zarządzanej rzekomo przez oskarżonego. Podstawowym profilem jej działalności miał być handel paletami i opakowaniami. Tymczasem, jako jedna z firm uczestniczących w szerokim procederze prania brudnych pieniędzy realizowała ona i przyjmowała szereg płatności, dotyczących świadczenia różnego rodzaju usług, w szczególności o charakterze doradczym, prawnym
i marketingowym. W rzeczywistości tego typu usługi nie były realizowane, a wystawiane faktury poświadczały nieprawdę. Miały uwiarygadniać obroty na rachunkach bankowych, co służyło ukryciu pochodzenia nielegalnie pozyskanych środków w kwocie ponad 12,3 mln zł. Były także podstawą rozliczeń we właściwym Urzędzie Skarbowym, na skutek czego doszło do narażenia na uszczuplenia podatkowe na ponad 4,8 ml zł. Wysokość łącznej kwoty wynikającej z wprowadzonych do obrotu faktur przesądziła o sformułowaniu zarzutu tzw. zbrodni fakturowej, która zagrożona jest karą nawet do 25 lat pozbawienia wolności.

https://www.gov.pl/web/pr-lodz/prezes-jednej-ze-spolek-oskarzony-o-pranie-ponad-12-mln-zl

Zebrane dowody wskazują, że oskarżony zdecydował się na udostępnienie swoich danych jako nabywcy udziałów w spółce i prezesa jej zarządu, aby poprawić swoją sytuacje finansową. W zamian za otrzymywane co miesiąc korzyści podpisywał dokumenty związane z objęciem udziałów i funkcjonowaniem spółki oraz wystawiane faktury. Co do pozostałych podmiotów uczestniczących w przestępczym procederze śledztwo pozostaje w toku.

Rzecznik Prasowy

Prokuratury Regionalnej w Łodzi

Krzysztof Kopania

https://www.gov.pl/web/pr-lodz/prezes-jednej-ze-spolek-oskarzony-o-pranie-ponad-12-mln-zl

Ryzyko prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu w pracy audytora wewnętrznego

Czynnikami ryzyka, które w toku weryfikacji powinny wywołać podejrzenie co do wiarygodności partnera biznesowego, są w szczególności:

- czynniki formalne - możliwe do identyfikacji w oparciu o powszechnie dostępne rejestry:

- brak rejestracji w KRS lub CEiDG,
- zawieszona lub zamknięta działalność,
- reprezentantem jest osoba młoda lub w podeszłym wieku bez doświadczenia w branży,
- brak wymaganych koncesji i zezwoleń.

- czynniki ryzyka transakcyjne - możliwe do identyfikacji w oparciu o warunki planowanej umowy/transakcji:

- cena towaru znacząco odbiega od ceny rynkowej - bez ekonomicznego uzasadnienia,
- płatność gotówką lub obniżenie ceny w razie płatności gotówką - w przypadku, gdy wartość transakcji przekracza 15 000 zł,
- nieznane pochodzenie oferowanego przez kontrahenta towaru,
- propozycja zawarcia umowy na warunkach odbiegających od warunków rynkowych.

- czynniki organizacyjne - możliwe do identyfikacji w oparciu o analizę działalności partnera biznesowego:

- siedziba pod adresem biura wirtualnego,
- siedziba lub miejsce działalności, pod którym brak oznak prowadzenia działalności gospodarczej,
- siedziba kontrahenta znajduje się w raju podatkowym,
- siedziba kontrahenta znajduje się w kraju wymienionym na liście państwa Grupy Specjalnej ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy (Financial Action Task Force),
- kontakt odbywa się z adresu e-mail z domeny prywatnej,
- brak strony internetowej.

Ryzyko prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu w pracy audytora wewnętrznego

Sposoby pozyskiwania informacji o kontrahentach są bardzo różne. **Źródła pozyskania informacji** o partnerach biznesowych można podzielić na:

- wewnętrzne,
- zewnętrzne nieodpłatne,
- zewnętrzne odpłatne.

Przykłady **źródeł wewnętrznych:**

- Dokumenty przedłożone przez potencjalnego kontrahenta,
- Wewnętrzne bazy danych.

Przykłady **nieodpłatnych źródeł zewnętrznych:**

- Krajowy Rejestr Sądowy (KRS),
- Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej (CEiDG)
- Baza Internetowa REGON,
- Elektroniczna baza podatników VAT (tzw. biała lista podatników VAT),
- Rejestr.io oraz Portal „Moje Państwo”,
- Giełdy długów,
- Bezpłatna wyszukiwarka przetargów.

Przykłady **odpłatnych źródeł zewnętrznych:**

- Biura Informacji Gospodarczej (BIG),
- Wywiadownie gospodarcze.

Ryzyko prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu w pracy audytora wewnętrznego

Weryfikacja zagranicznych partnerów biznesowych.

Przykłady **źródeł informacji umożliwiające weryfikację zagranicznych partnerów biznesowych:**
- Weryfikacja numeru VAT (VIES)
- Europejski portal „e-Sprawiedliwość”,
- Wywiadownie gospodarcze,
- Zagraniczne izby handlowe z siedzibą w Polsce,
- Polskie placówki dyplomatyczne właściwe dla kraju siedziby kontrahenta.

Rodzaje czynników ryzyka, które w toku weryfikacji powinny wywołać podejrzenie co do wiarygodności kontrahenta:
- formalne - możliwe do identyfikacji w oparciu o powszechnie dostępne rejestry,
- transakcyjne - możliwe do identyfikacji w oparciu o warunki planowanej umowy/transakcji,
- organizacyjne - możliwe do identyfikacji w oparciu o analizę działalności partnera biznesowego.

System weryfikacji partnerów biznesowych powinien odbywać się z poszanowaniem przepisów prawa powszechnie obowiązującego, w tym w szczególności ogólnego rozporządzania o ochronie danych osobowych (RODO)!

„Systemy zarządzania zgodnością w praktyce. Compliance w praktyce”, redakcja naukowa Bartosz Makowicz, Bartosz Jagura, Warszawa 2020, s. 171-191.

Ryzyko prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu w pracy audytora wewnętrznego

- Baza Dokumentów Zastrzeżonych - https://dokumentyzastrzezone.pl/system-dz/
- PRADO (publiczny rejestr on-line autentycznych dokumentów tożsamości i dokumentów podróży) https://www.consilium.europa.eu/prado/pl/prado-start-page.html
- CEIDG - https://prod.ceidg.gov.pl
- KRS - https://ekrs.ms.gov.pl/web/wyszukiwarka-krs/strona-glowna/
- REGON - https://wyszukiwarkaregon.stat.gov.pl/
- Europejski portal „e-Sprawiedliwość” - https://e-justice.europa.eu - zakładka Rejestry
- https://rejestr.io/
- https://www.podatki.gov.pl/wykaz-podatnikow-vat-wyszukiwarka
- https://aleo.com/pl/
- https://www.bizraport.pl/
- https://www.linkedin.com/
- https://www.knf.gov.pl/podmioty/wyszukiwarka_podmiotow
- https://www.knf.gov.pl/dla_konsumenta/ostrzezenia_publiczne
- https://www.knf.gov.pl/newsletter
- https://www.knf.gov.pl/dla_konsumenta/ostrzezenia_zagranicznych_organow_nadzoru
- https://www.opensanctions.org/
- https://www.sanctionsmap.eu/#/main

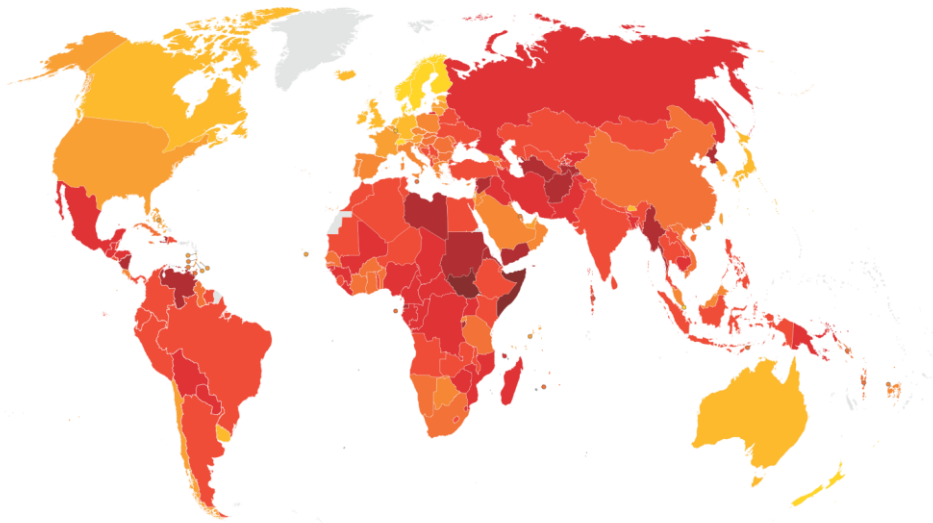
.

INDEKS PERCEPCJI KORUPCJI

TRANSPARENCY INTERNATIONAL
the global coalition against corruption

CORRUPTION PERCEPTIONS INDEX 2025

The perceived levels of public sector corruption in 182 countries/territories around the world.

SCORE	COUNTRY/TERRITORY
89	Denmark
88	Finland
84	Singapore
81	New Zealand
81	Norway
80	Sweden
80	Switzerland
78	Luxembourg
78	Netherlands
77	Germany
77	Iceland
76	Australia
76	Estonia
76	Hong Kong
76	Ireland
75	Canada
73	Uruguay
71	Bhutan
71	Japan
70	United Kingdom
69	Austria
69	Belgium
69	United Arab Emirates
68	Barbados
68	Seychelles
68	Taiwan
66	France
65	Lithuania
64	Bahamas
64	United States of America
63	Brunei Darussalam
63	Chile
63	Korea, South
63	Saint Vincent and the Grenadines
62	Cabo Verde
62	Israel
60	Dominica
60	Latvia
59	Czechia
59	Saint Lucia
58	Botswana
58	Qatar
58	Rwanda
58	Slovenia
57	Saudi Arabia
56	Costa Rica
56	Grenada
56	Portugal
55	Cyprus
55	Fiji
55	Spain
53	Italy
53	Poland
52	Malaysia
52	Oman
50	Bahrain
50	Georgia
50	Greece
50	Jordan
49	Malta
48	Mauritius
48	Slovakia
47	Croatia
47	Vanuatu
46	Armenia
46	Kuwait
46	Montenegro
46	Namibia
46	Senegal
45	Benin
45	Romania
45	Sao Tome and Principe
44	Jamaica
44	Solomon Islands
44	Timor-Leste
43	China
43	Cote d'Ivoire
43	Ghana
43	Kosovo
42	Moldova
41	South Africa
41	Trinidad and Tobago
41	Vietnam
40	Bulgaria
40	Burkina Faso
40	Cuba
40	Guyana
40	Hungary
40	North Macedonia
40	Tanzania
39	Albania
39	India
39	Maldives
39	Morocco
39	Tunisia
38	Ethiopia
38	Kazakhstan
38	Suriname
37	Colombia
37	Dominican Republic
37	Gambia
37	Lesotho
37	Zambia
36	Argentina
36	Belize
36	Ukraine
35	Brazil
35	Sri Lanka
34	Algeria
34	Bosnia and Herzegovina
34	Indonesia
34	Laos
34	Malawi
34	Nepal
34	Sierra Leone
33	Ecuador
33	Panama
33	Serbia
33	Thailand
32	Angola
32	El Salvador
32	Philippines
32	Togo
31	Belarus
31	Djibouti
31	Mongolia
31	Niger
31	Turkey
31	Uzbekistan
30	Azerbaijan
30	Egypt
30	Kenya
30	Mauritania
30	Peru
29	Gabon
28	Bolivia
28	Iraq
28	Liberia
28	Mali
28	Pakistan
27	Mexico
26	Cameroon
26	Guatemala
26	Guinea
26	Kyrgyzstan
26	Nigeria
26	Papua New Guinea
25	Madagascar
25	Uganda
24	Bangladesh
24	Central African Republic
24	Paraguay
23	Republic of Congo
23	Eswatini
23	Iran
23	Lebanon
22	Chad
22	Honduras
22	Russia
22	Zimbabwe
21	Guinea Bissau
21	Mozambique
20	Cambodia
20	Comoros
20	Democratic Republic of the Congo
19	Tajikistan
17	Burundi
17	Turkmenistan
16	Afghanistan
16	Haiti
16	Myanmar
15	Equatorial Guinea
15	Korea, North
15	Syria
14	Nicaragua
14	Sudan
13	Eritrea
13	Libya
13	Yemen
10	Venezuela
9	Somalia
9	South Sudan

https://www.transparency.org/en/cpi/2025

SCORE
Highly Corrupt — Very Clean
0-9 10-19 20-29 30-39 40-49 50-59 60-69 70-79 80-89 90-100
No Data | Disputed Boundaries* | Lines of Control*

*The designations employed and the presentation of material on this map follow the UN practice to the best of our knowledge as of January 2026. They do not imply the expression of any opinion on the part of Transparency International concerning the legal status of any country, territory, city or area or of its authorities or concerning the delimitation of its frontiers or boundaries.

#CPI2025
www.transparency.org/cpi

This work from Transparency International (2026) is licensed under CC BY-ND 4.0

Katalog osób zajmujących eksponowane stanowiska polityczne

Zgodnie z art. 2 ust. 2 pkt 11 ustawy AML osoby zajmujące **eksponowane stanowiska polityczne (ang. Politically Exposed Person, PEP)** to, z wyłączeniem grup stanowisk średniego i niższego szczebla, osoby zajmujące znaczące stanowiska publiczne lub pełniące znaczące funkcje publiczne, w tym:

a) szefów państw, szefów rządów, ministrów, wiceministrów oraz sekretarzy stanu,
b) członków parlamentu lub podobnych organów ustawodawczych,
c) członków organów zarządzających partii politycznych,
d) członków sądów najwyższych, trybunałów konstytucyjnych oraz innych organów sądowych wysokiego szczebla, których decyzje nie podlegają zaskarżeniu, z wyjątkiem trybów nadzwyczajnych,
e) członków trybunałów obrachunkowych lub zarządów banków centralnych,
f) ambasadorów, chargés d'affaires oraz wyższych oficerów sił zbrojnych,
g) członków organów administracyjnych, zarządczych lub nadzorczych przedsiębiorstw państwowych, spółek z udziałem Skarbu Państwa, w których ponad połowa akcji albo udziałów należy do Skarbu Państwa lub innych państwowych osób prawnych,
h) dyrektorów, zastępców dyrektorów oraz członków organów organizacji międzynarodowych lub osoby pełniące równoważne funkcje w tych organizacjach,
i) dyrektorów generalnych w urzędach naczelnych i centralnych organów państwowych oraz dyrektorów generalnych urzędów wojewódzkich,
j) inne osoby zajmujące stanowiska publiczne lub pełniące funkcje publiczne w organach państwa lub centralnych organach administracji rządowej.

Ryzyko prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu w pracy audytora wewnętrznego

Art. 2 ust. 2 pkt 11 ustawy AML definiuje osoby zajmujące **eksponowane stanowiska polityczne (ang. Politically Exposed Person, PEP).**

Poza osobami zajmującymi eksponowane stanowiska polityczne (PEP) należy pamiętać, że ustawa AML rozszerza krąg osób, z którymi należy postępować tak samo jak z PEP. Ustawa definiuje nw. przypadki:

Art. 2 ust. 2 pkt 3 ustawy AML: **członkowie rodziny osoby zajmującej eksponowane stanowisko polityczne** – rozumie się przez to:

- małżonka lub osobę pozostającą we wspólnym pożyciu z osobą zajmującą eksponowane stanowisko polityczne,
- dziecko osoby zajmującej eksponowane stanowisko polityczne i jego małżonka lub osoby pozostające we wspólnym pożyciu,
- rodziców osoby zajmującej eksponowane stanowisko polityczne.

Art. 2 ust. 2 pkt 12 ustawy AML: **osoby znane jako bliscy współpracownicy** osoby zajmującej eksponowane stanowisko polityczne – rozumie się przez to:

- osoby fizyczne będące beneficjentami rzeczywistym osób prawnych, jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej lub trustów wspólnie z osobą zajmującą eksponowane stanowisko polityczne lub utrzymujące z taką osobą inne bliskie stosunki związane z prowadzoną działalnością gospodarczą,
- osoby fizyczne będące jedynym beneficjentem rzeczywistym osób prawnych, jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej lub trustów, o których wiadomo, że zostały utworzone w celu uzyskania faktycznej korzyści przez osobę zajmującą eksponowane stanowisko polityczne.

Ryzyko prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu w pracy audytora wewnętrznego

Zgodnie art. 46c nowelizacji ustawy AML, Minister Finansów w drodze rozporządzenia, jest zobowiązany określić wykaz krajowych stanowisk i funkcji publicznych będących eksponowanymi stanowiskami politycznymi, mając na uwadze charakter wykonywanych zadań oraz ich znaczenie dla przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu.

Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 20 listopada 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wykazu krajowych stanowisk i funkcji publicznych będących eksponowanymi stanowiskami politycznymi
https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20230002520/O/D20232520.pdf

Obwieszczenie Ministra Finansów z dnia 14 lipca 2023 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej w sprawie wykazu krajowych stanowisk i funkcji publicznych będących eksponowanymi stanowiskami politycznymi
https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20230001632/O/D20231632.pdf

Komunikat GIIF w sprawie ustalania przez instytucje obowiązane, czy klient lub beneficjent rzeczywisty klienta jest osobą zajmującą eksponowane stanowisko polityczne, a także czy klient lub beneficjent rzeczywisty klienta jest członkiem rodziny lub bliskim współpracownikiem osoby zajmującej eksponowane stanowisko polityczne

https://www.gov.pl/web/finanse/komunikat-nr-42-w-sprawie-ustalania-przez-instytucje-obowiazane-czy-klient-lub-beneficjent-rzeczywisty-klienta-jest-osoba-zajmujaca-eksponowane-stanowisko-polityczne-a-takze-czy-klient-lub-beneficjent-rzeczywisty-klienta-jest-czlonkiem-rodziny-lub-bliskim-wspolpracownikiem-osoby-zajmujacej-eksponowane-stanowisko-polityczne

Ryzyko prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu w pracy audytora wewnętrznego

Status PEP/RCA nie jest karą ani piętnem, ale jest **sygnałem podwyższonego ryzyka**, wynikającego z dostępu do:

- środków publicznych,
- procesów decyzyjnych,
- wpływu politycznego lub instytucjonalnego.

Ustawodawca nie zakłada, że PEP/RCA popełnia przestępstwa, natomiast zakłada, że **ma większe możliwości**, a to wystarczy, by wymagać:

- wzmożonej czujności,
- dodatkowych środków bezpieczeństwa finansowego,
- lepszej dokumentacji decyzji.

W systemie monitorowania drogowego i kolejowego przewozu towarów (tzw. SENT) Minister Finansów i Gospodarki może objąć monitoringiem przewozu dodatkowe towary, biorąc pod uwagę zagrożenie bezpieczeństwa narodowego lub konieczność przeciwdziałania uszczupleniom w VAT/akcyzie. Przepisy dopuszczają objęcie monitoringiem innych towarów niż paliwa, jeśli analiza ryzyk podatkowych to uzasadnia.

Na podstawie tych regulacji można wskazać, że w aspekcie prawnym „towary wrażliwe” to przede wszystkim:

- towary o znaczeniu strategicznym (surowce energetyczne, broń);

- towary łatwe do wykorzystania w schematach przestępczych lub podatkowych (produkty akcyzowe, metale szlachetne);

- dobra o wysokiej wartości ruchomej, trudne do śledzenia (artefakty kultury, kość słoniowa, gatunki chronione);

- towary objęte szczególnym nadzorem logistycznym z uwagi na ryzyka fiskalne (przewóz towarów w SENT).

Towary podwójnego zastosowania (dual-use) to produkty, technologie lub oprogramowanie, które mogą być wykorzystywane zarówno w celach cywilnych, jak i wojskowych - w tym do produkcji broni, systemów militarnych lub technologii strategicznych.

Elektronika i technologie IT:
- mikroprocesory, GPU;
- układy scalone;
- komponenty do dronów;
- systemy AI;

Zastosowanie:
- systemy naprowadzania;
- analiza danych wywiadowczych;
- drony bojowe;

Maszyny i urządzenia przemysłowe:
- maszyny CNC;
- obrabiarki precyzyjne;
- druk 3D metalu;

Zastosowanie:
- produkcja broni;
- części do rakiet i pojazdów wojskowych;

Chemikalia i materiały:
- prekursory materiałów wybuchowych;
- substancje chemiczne;
- nawozy (np. azotowe).

Zastosowanie:
- produkcja broni chemicznej lub materiałów wybuchowych

Ministerstwo Finansów - Krajowa Administracja Skarbowa

bip

O KAS | Co robimy | **Aktualności** | Załatw sprawę | Kontakt | PL

Ministerstwo Finansów - Krajowa Administracja Skarbowa > Aktualności > Wiadomości > KAS nałożyła karę pieniężną za naruszenie sankcji w wysokości 20 mln zł

Powrót

KAS nałożyła karę pieniężną za naruszenie sankcji w wysokości 20 mln zł

21.04.2026

- **Małopolska Krajowa Administracja Skarbowa (KAS) wykryła nielegalny proceder wywozu luksusowych samochodów na rynek objęty unijnymi sankcjami.**
- **W drodze decyzji administracyjnej spółka została ukarana karą pieniężną w wysokości 20 mln zł.**

https://www.gov.pl/web/kas/kas-nalozyla-kare-pieniezna-za-naruszenie-sankcji-w-wysokosci-20-mln-zl

Ryzyko prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu w pracy audytora wewnętrznego

Kontrolerzy z Małopolskiego Urzędu Celno-Skarbowego w Krakowie (MUCS) wykryli nielegalny proceder związany z wywozem luksusowych samochodów na rynek objęty unijnymi sankcjami. Spółka prowadząca działalność w Małopolsce przez obywateli Białorusi, w latach 2022 -2023 zajmowała się zakupem drogich samochodów prestiżowych marek w krajach Europy Zachodniej. Pojazdy te były następnie wywożone z terytorium Unii Europejskiej. W dokumentach przewozowych wskazywano inne kraje docelowe, a w rzeczywistości samochody trafiały do Federacji Rosyjskiej. W ten sposób przetransportowano ponad 100 pojazdów o wartości przekraczającej 49 mln zł. Trasa przewozu prowadziła przez Polskę, Litwę do Białorusi, a następnie do Rosji. Zgromadzone dowody wskazują, że osoby zarządzające spółką działały świadomie i celowo uczestniczyły w omijaniu sankcji. Naczelnik Małopolskiego UCS w drodze decyzji administracyjnej nałożył na spółkę karę pieniężną za naruszenie sankcji w maksymalnej wysokości 20 mln zł. To jedna z największych tego typu spraw w Polsce i wyraźny sygnał, że naruszanie międzynarodowych sankcji spotyka się z surowymi konsekwencjami.

https://www.gov.pl/web/kas/kas-nalozyla-kare-pieniezna-za-naruszenie-sankcji-w-wysokosci-20-mln-zl

Izba Administracji Skarbowej w Katowicach

bip

O izbie | Co robimy | **Aktualności** | Załatw sprawę | Kontakt

Izba Administracji Skarbowej w Katowicach > Aktualności > Aktualności > KAS nałożyła na lokalną firmę 20 mln zł kary za handel z Rosjanami

Powrót

KAS nałożyła na lokalną firmę 20 mln zł kary za handel z Rosjanami

08.06.2026

- **Śląska Krajowa Administracja Skarbowa (KAS) nałożyła 20 mln zł kary za naruszenia sankcji w związku z działaniami Rosji destabilizującymi sytuację na Ukrainie.**
- **Ukarany przedsiębiorca z terenu woj. śląskiego zajmuje się sprzedażą pojazdów.**
- **Przedmiotem transakcji, za które KAS nałożyła karę były samochody i motocykl o wartości ponad 19 mln euro.**

https://www.gov.pl/web/ias-katowice/kas-nalozyla-na-lokalna-firme-20-mln-zl-kary-za-handel-z-rosjanami

Pracownicy i funkcjonariusze Śląskiego Urzędu Celno-Skarbowego w Katowicach (ŚUCS) przeprowadzili kontrolę podmiotu z siedzibą w woj. śląskim. ŚUCS wykazał, że w okresie od 1 stycznia do 23 czerwca 2023 r. firma sprzedała poza Unię Europejską 177 samochodów i jeden motocykl.

Luksus za 19 mln euro

Handel miał charakter detaliczny. Luksusowe pojazdy trafiały przez Białoruś do Rosji i tam zostały zarejestrowane. Cena jednostkowa ruchomości przekraczała 50 tys. euro, a ich łączna wartość to ponad 19 mln euro.

Po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego Naczelnik Śląskiego Urzędu Celno-Skarbowego w Katowicach wydał decyzję nakładającą na spółkę 20 mln zł kary. Urząd skorzystał z maksymalnego jej wymiaru ze względu na skalę procederu i świadomość przedsiębiorcy, że towar ostatecznie trafia do rosyjskiego klienta.

Naruszenie zakazu

Przedsiębiorca naruszył zakaz, o którym mowa w art. 3h ust. 1 Rozporządzenia Rady (UE) nr 833/2014 z dnia 31 lipca 2014 r. dotyczącego środków ograniczających w związku z działaniami Rosji destabilizującymi sytuację na Ukrainie.

Rozporządzenie zakazuje sprzedaży, dostawy, przekazywania lub wywozu towarów luksusowych, które nie mogą być dostarczane na rzecz osób fizycznych lub prawnych w Rosji.

https://www.gov.pl/web/ias-katowice/kas-nalozyla-na-lokalna-firme-20-mln-zl-kary-za-handel-z-rosjanami

Podsumowanie dzisiejszego webinarium

W praktyce: ryzyka ML/FT należy **wpleść w analizę ryzyka**, np. w ramach ryzyka nadużyć, korupcji i nieprawidłowości w obrocie finansowym.

Dla usługodawców: ważne, aby ich usługi nie ograniczały się do „minimum formalnego", ale obejmowały **świadome uwzględnianie ryzyk ML/FT** przy planowaniu zadań.

Rekomendacje po dzisiejszym webinarium

W analizie ryzyka **należy uwzględnić kryterium ML/FT** przy ocenie obszarów:

- zamówień,
- dotacji,
- poręczeń,
- spółek zależnych,
- projektów unijnych.

W zadaniach audytowych **należy uwzględnić**, czy procedury i kontrole:

- weryfikują wiarygodność kontrahentów,
- wychwytują nietypowe schematy płatności,
- zapewniają udokumentowanie ścieżki decyzyjnej.

Dziękuję za uwagę

Trener Biznesu, wykładowca, audytor, założyciel firmy szkoleniowo – doradczej „Waluta Wiedzy".

Przez 17 lat współtwórczyni instytucji finansowej, a przez prawie 14 lat, jako Wiceprezes Zarządu, odpowiedzialna za dostosowywanie procedur i procesów z zakresu m.in. przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowania terroryzmu, zasad ładu korporacyjnego, usług płatniczych, kredytu konsumenckiego, gwarantowania depozytów.

Szkolenia, z zakresu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, dla zamkniętych oraz otwartych grup, przeprowadza systematycznie od maja 2021 roku.
Audyty, z zakresu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, przeprowadza pełniąc funkcję audytora wewnętrznego w Krajowych Instytucjach Płatniczych, a także jako audytor zewnętrzny w: bankach spółdzielczych, KIP, MIP oraz u pośredników w obrocie nieruchomościami.

Absolwentka Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz studiów podyplomowych „Zarządzanie Przedsiębiorstwami" na Wydziale Zarządzania Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu. Uczestniczy w licznych szkoleniach i warsztatach, organizowanych m.in. przez Komisję Nadzoru Finansowego.

W 2022 r. uzyskała dyplom Trenera Biznesu Akademii SET, a od 2023 r. wykładowczyni na Uniwersytecie Ekonomicznym w Poznaniu na kierunkach związanych z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. W 2024 r. została współtwórcą książki „Compliance. Przewodnik praktyczny" wydawnictwa Wolters Kluwer. W 2025 r. uzyskała dyplom Audytora AML/CFT Polskiego Instytutu Kontroli Wewnętrznej.

WALUTA WIEDZY

tel. 693 822 220

kontakt@walutawiedzy.pl

www.walutawiedzy.pl